

Hosszú éjszakák — rövid nappalok

Van-e ember, aki nem látta manapság a Tiszát? Van-e akit ne töltene el az aggodalom, a remény, hogyan lesz holnap? Tízezrek dolgoznak a gátakon, a hátszág meg friss erőt küld, biztatást és helytáll. Hosszú éjszakák, rövid nappalok járnak, mindenki dolgozni szeretne, részt vállalni a bajból, elmulasztani a veszélyt. Minden perc érték, s a homokzsák most a kenyér.

A víz meg csak fenyeget, már tavasz óta, tél óta. Pár hét múlva Péter-Pál, lehajtja fejét a kalász, aratni kezdünk. Az már a nyár. S eddig tavasz se volt. Esett, esett, hideg szelek fújtak földjeinkre, megcsappantották hitünkét, kisebbet kanyarítunk most az idej kenyérből? Ez lesz tehát a „szűk” esztendő? Nem. Igaz, próbára tevő év, a hosszúra nyúlt tél, a belvizes, tavasz nélküli tavasz, és nyár elején ez a minden eddigi árvíz felülmúló veszély, medréből kilépő folyók, átázott töltésoldalak, ez a töménytelen sok víz, iszonyatosan rengeteg, tengernyi víz. Honnan az erő megtékezésére? A technika sem tehet csodákat, az emberi akarat is véges. Csak a közösség akaratát végtelen, legyőzhetetlen.

Közösségi próba ez. Embert formáló idő. Jól álljuk. Katonák; esőben, sárban, napsütésben, egymással versengve, egymást felülmúlva a gátakon, a homokzsák erdők alatt, a gépek, teherautók, kételtűek, adó-vevők mögött; munkások, téeszparasztok, diákok, mindenütt hőiesen a víz ellen, állva bekanalazva a tányér meleg levest, pörköltet; elszakadva az otthonról, a családtól, napok óta, hetek óta, kialvatlanul, elcsigázva, s napról napra nagyobb erővel, hittel, bizakodással. Ülve aludni a gátakon, s a teherautók kormánykerekei mellett, az összezsúfolt szálláshelyeken, vagy álmatlanul virrasztva várni a reggelt, a nagyobb reményt. Így élünk. A gazdasági megterhelés, az emberi megterhelés napjában, veszélyben, nagyobb, erősebb közösségben. Napjainkat átdübbögtik a teherautók, kitöltik az emelkedő gátak, a homokzsákok százezrei, a fóliaország. S a segítség mindenünne jön, árad, szemben a folyóval. Szegyenkezik az, ki nem érzi hasznosnak magát.

Az öregember is szégyenkezett. Nem tudott aludni, megnyugodni. Kiállt a vízhez. Nézte. Itt nőtt fel mellette, szerette. Szerette, ha akkorára zsugorodott nyaranként, majdhogy állábalt rajta, s tavaszoként, amikor megáradt, nyaldosta, verdeste a partokat, mutogatta erejét. Az öregember már régen nyugdíjat élvez, elmúlt rajta 74 esztendő, elszállt belőle a fiatalos erő. Mégis elsőik között jelentkezett, ha használni tudna a gátakon, szívesen ottmaradna. Nem lehetett elküldeni, nem lehetett megsérteni, állhatatosan ragaszkodott, makacsodott az öreg, az ő helye ott van a védekezésben, a zsákokat még tarthatja ő is. Homokzsákból talán nem is lehet elég. S az öregember megállta a helyét, töltögtették a homokzsákokat, reggel újra kezdtek.

Elfáradt a kéz a homokzsákokon. Éjszaka jött az üzenet, két órán belül 500 kézitargonca kell, mert csak így sikerül megfogni a buzgárt. Két óra alatt riasztották a munkásokat, a vezetőket, elkészült a szállítmány, még tartaléknak is jutott elegendő. Szó nélkül, azonnal munkába álltak az éjszaka kellős közepén, a legtermészetesebbnek vették, hogy így, s ennyit megselekedhettek.

Árad a segítség, a felajánlások százai, ezrei, az ország lelkiismeretből, együttérzésből most újra vizsgázik és nagyon szépen. Csak így, együttes erővel, közösen tudjuk megvédeni az életet, értéket, a mindennapi munkánk eredményeit. A vízbőzön tartós, még számos éjszánk lesz hosszú, nyugtalan, és reménykedő. Mégis bizakodunk. Nincs egyetlen méternyi szakasz sem, amit ne védenénk, amit ne vigyáznának, ahol ne harcolna az ember. Az ember mindig is harcra született, az emberi kiteljesedés bölcs harcára, a kollektív győzelmek nagy-nagy örömeire. Vizsgáztató, hősi napok: legyen erőnk a győzelemre.

Sz. Lukács Imre

Csónakban

Késő éjszaka volt. A víz-
űgyi emberek úgy itélték
meg a helyzetet, hogy a tá-
pét rétről át kell szállítani
az embereket Petőfitelepre.
Munkásörök kopogtattak a
kis ház ablakán. A nyolc-
van év körüli betegeskedő
férfit karon kellett a partra
vinni és a csónakba tenni.
A vízen szólt meg elő-
ször:

— Kik vagytok ti?
— Munkásörök, bátyám.
— Munkásör? Az mi?

Olyan mint a katona?
— Olyasmi, csak mi nap-
pal a gyárban dolgozunk.
— Azért néztem, hogy
olyan öregebbek is akad-
nak köztetek.

Aztán a városba érve:
— Hol vagytok most? Mi
ez a nagy fényesség?

— Szegeden, bátyám, ez
a volt Somogyitelep.
— Ki hitte volna, úgy
megváltozott harminc éve,
mióta utoljára jártam itt.

A másik csónakban öreg-
asszony, már szintén nagy-
mama lányával. Aternek
szótlanul. Elindulnak az is-
meretlen helyre, ahol majd
meghúzódnak, míg tart a
vész. Mellettük munkás-
örök

— Hát itt lennénk, ma-
ma. Helyezkedjenek el.

— Mivel tartozunk, ked-
ves, amiért megmentettek?

— Semmivel, mama.

Majd reggel kapják az en-
nivalót is.

— Istenem, azon gondos-
kodtunk a lányommal, ki
tudjuk-e fizetni, amit ér-
tünk tettek.

— Eszébe se jusson ilyen.

— De... Mondja csak, a
jóság? Azzal mi lesz?

— Lesz, aki gondját vise-
li, legyenek nyugodtak.

— Áldja meg az Isten!

Legalább a nevet mondandó.

— Nem mindegy, mama?

— Nem mindegy, mama?

Munkásör vagyok.

Kondorosi János

Az újszegedi oldalon könnyűbúvárok föllett és homokzsákokat helyeznek el a víz alatt

A MÁV dolgozóinak példamutatása

A vasút dolgozóira ezek-
ben a napokban kétszeres-
háromszoros feladat hárul:
eleget kell tenniük a szoká-
sos szállítási kötelezettsé-
geknek, az árvízvédelem-
nek, soron kívül szállítanak
nagyobb mennyiségű anya-
got, s ugyanakkor több he-
lyen a vasúti pályákat, hi-
dakait is óvniuk kell a meg-
áradt folyók támadásától.

A MÁV Szegedi Igazga-
tóságának vezetője, Kiss
Károly elmondta, hogy ed-
dig minden fuvarozási
igényt ki tudtak elégíteni,
szállítási terveiknek meg-
felelően végzik mindennapi
munkájukat. Örömmel
nyugtázta, hogy a Szegedre
érkező teherszállmányokat
rendes időben kirakták
partnereik, így minden fu-
varozatát pontos időre kap-
hatott üres vagonokat. Mindössze Makó körzetében
álltak szállítmányok néhány
napig, amikor a Maros víz-
szintje a makói vasúti hi-
dat veszélyeztette. A hídra
kövekkel megrakott szerel-
vényt állítottak, hogy az
esetleges sodrás ne okozzon
kárt a hídban.

Jelenleg sehol sincs korlá-
tozás a vasúti forgalomban.
Makón is gyorsan kirakták
a napokig vesztelő 70—80
vagon és a személyszállít-
ás is menetrend szerint
történik. Az ár elleni véde-
kezést a vasúti területen a
MÁV dolgozói végzik. A
szegedi rendező pályaudva-
ron 800 méter hosszúságú
töltést építettek. Ugyancsak
a vasúti dolgozók hártot-
ták el, illetve lokalizálták
a szegedi Tisza-pályaudvar-
ra és a makói vasútállomá-
sra szivárgó vizet.

A Dél-magyarországi Épi-
tő Vállalat (volt Csongrád
megyei Állami Építőipari
Vállalat) termelésének me-
netét igencsak megzavarta
a tiszai árhullám. Melyépfő
főüzemük és a szállítást
végző gépparkjuk, valamint
a földmunkagépek zöme a
gátak védelmének, erősíté-
sénél dolgozik. Körülbelül
600 építőipari munkás segít
a gátak védelmének.

A DELEP vezetői úgy
szervezték meg a munkát,
hogy a szegedi Tarján lak-
ónegyed építkezése ne
szenvedjen csorbát. A laká-
sok építése eddig nem mér-
sékldött, s a leendő szegedi
házgyárnál is teljes erővel
dolgoznak az építők és
a gépszerek. E két igen
fontos beruházásnál eddig
nem történt lemaradás. A
más területeken elmaradt
munka pótlására a vállalat
vezetősége külön tervet dol-
goz ki.

A szegedi faipari üze-
mekben jelentősebb a termé-
lés visszaesése. A Tisza
Bútoripari Vállalat viszony-
lag alacsony létszámából
sokan a gátakon dolgoznak,
viszont a gyárban levő brigá-
dok naponta most két
órával megnyújtották a
műszakot, hogy valamit
enyhítsenek a lemaradás,
s egy szabad szombatot is

rendes műszakot szervez-
nek a bútorgyárban.

A falemezgyár és a láda-
gyár vidéken lakó munká-
sai nem tudnak bejárni,
mert lakóközrükben vet-
ték igénybe munkaerejüket
a folyók partján. A faipari
üzemknél az okozza a leg-
nagyobb gondot, hogy el-
fogy tartalék faanyaguk,
mivel az utánpótlás víz
alatt áll, az erdőgazdasá-

gok nem tudnak termelni.
A nagyvállalattól mintegy
ezer ember dolgozik a gáta-
kon, a szegedi faipari üze-
mek jelentős mennyiségű
pallódeszkát, gerendát és
rakodólapot szállítottak az
ár elleni védekezéshez. A
falemezgyár és a ládagyar
dolgozói úgy tervezik, hogy
a szabad szombatjaikon is
dolgoznak majd és talán év
végére bepótolják az elma-
radásaikat.

G. Bildesheim látogatása Szegeden

Kedden megtekintették a
szegedi körzetben folyó ár-
vízvédelmi munkákat G.
Bildesheim, a FAO európai
gazdasági igazgatója és P.
Montaro, a FAO világlel-
mezési programjának ka-
binetfőnöke, akik délelőtt dr.
Karcsei Károly, a FAO
magyar nemzeti bizottságá-
nak főtákará kíséretében ér-
keztek Szegedre. Fogadásuk-
ra megjelent dr. Paczuk Ist-
ván, a Csongrád megyei ta-
nács vb-elnökhelyettese,
Forgó László, az Alsótiszavi-
deki Vízügyi Igazgatóság ve-
zetője.

G. Bildesheim és P.
Montaro — akik megtekint-
tik Magyarországon az ár-
vízvízűjtöttá vidékeket, illetve
az árvíz által veszélyeztetett
területeket — érdeklődéssel
figyelték a Szegeden tapasztal-
ható árvízvédelmi mun-
kákat, annak eredményeit.

A látogatás végén G.
Bildesheim elismeréssel szót
arról a nagy munkáról,
mellyel megyénkben — az
emberek és az anyagi esz-
közök összefűzésével — med-
rében tartjuk a magasra
duzzadt folyószakaszokat.

A nők helytállása a földeken

A szegedi közös gazdasá-
gok férfi tagjai közül sokan
dolgoznak a tiszai gátakon.
Részben a közvetlen védelmi
munkákban vesznek részt,
részben pedig a töltések
mentett oldalain a fűvet ka-
szálják. A magasra nőtt fű-
től azért ajánlatos megsza-
badítani a gátakat, hogy a
figyelő szolgálatra beosztott
vízügyi dolgozók könnyebben
ellenőrizhessék a töltéseken
az esetleges szivárgásokat.
Ezen kívül biztonságosabban
helyezhetők el a lekaszált
gátakon a homokzsákok és
egyéb védelmi anyagok.

A szegedi-mihályteleki Új
Élet Termelőszövetkezetből
például naponta ötven-hat-
vanan őrzik a folyót, s fér-
fiak helyett a nők állnak
helyt most a földeken. Nyű-
gott műszakban kora reggel-
től sötétedésig dolgoznak a
közös táblákban és a háztáji
paprikaföldeken. Tízennyolc
ültetőgéppel tűzdelik a fű-
szernövény palántáit és né-
hány nap alatt befejezik
mind a kilencszáz holdon a
paprika ültetését. Jelenleg
azokon a területeken dolgoz-
nak, ahol a tavaszi belvizek
miatt utoljára kellett hagyni

a palántázást. Az egyéb me-
zőgazdasági munkákban
sincs elmaradás: a lucerna
első kaszálásával végeztek
és jól fejlődik a kukorica,
amit idejében elvetettek.

A májusi gyűjtés: 6 millió

A Csongrád megyei szolidaritási akcióbizottság össze-
sítette azokat a hozzájárulásokat, amelyeket májusban a
szakszervezetek, a vállalatok, a kisipari szövetkezetek, a
fogyasztási szövetkezetek és a kisiparosok gyűjtöttek az
árvízkárosultak javára. A májusi Csongrád megyei gyűj-
tés meghaladja a 6 millió forintot — egészen pontosan: 6
millió 105 ezer 465 forint gyűlt össze.

A gyűjtés listavezetője az építők szakszervezete, amely
több mint másfél millió forintot fizetett be a dolgozók
hozzájárulásából. Alig marad el mögötte a MEDOSZ —
gyűjtése: 1 millió 429 ezer forint. A HVDSZ 742 ezer, a
KPVDSZ 650 ezer, az EDOSZ 467 ezer, a Vasutas Szak-
szervezet 212 ezer forintot gyűjtött össze. Az általános
fogyasztási szövetkezetek dolgozói 353 ezer, a kisipari szö-
vetkezetek dolgozói 315 ezer, a Csongrád megyei kisipa-
rosok pedig 117 ezer forinttal járultak hozzá az árvízka-
rosultak támogatásához.

A gyűjtés tovább folyik mind az üzemekben, mind a
lakóterületeken, a Magyar Vöröskereszt által kibocsátott
gyűjtőlapon.

NAPI KISLEXIKON

védekezés a töltésen

Az árvízkor támadó
vizek ellen sokfé-
le védekezési módszer
ismeretes. E „bűvös”
eszközök nevét már
megtanultuk, de haszná-
latuk módjával, műkö-
désük elvével nem va-
gyunk egészen tisztá-
ban.

● Mi védi a gátakat?

A töltés víz felőli ol-
dalát a rézsú gyeptaka-
rója, valamint a hullám-
téri fűzesek, erdők vé-
delmezik. Néhol, mint
a szegedi körtöltés kül-
ső oldalát is, téglabur-
kolattal látják el. A
hullámverést gátolja a
rendszerint árvízkor ki-
helyezett rőzseláp (rő-
zsekévesor), rőzsebori-
tás, rőzsehengersor, ka-
rózás.

● Miért nem ijed meg a szakember, ha szivárog a víz a töltésből?

Az egyoldalú nyomás
hatására a víz igyek-
szik a töltés testébe be-
hatolni. Még a csurgás
sem jelent addig külfő-
nösebb veszélyt, amíg
felszínre jutó vize tisz-
ta. Mentett oldalon levő
nyílást semmi esetre
sem szabad eltömni,
mert ha ezt tennék, a
nyomás alatt levő víz a
töltés belsejét átáztatná.

● Hogyan lehet az átázást megakadá- lyozni?

A laza agyagú töltést
a szivárgás, átázás he-
lyén a víz felőli oldalon
elhelyezett homokzsá-
kokkal tömörítik. Más
eszköz a szádpalló, me-
lyet szintén ezen az ol-
dalon vernek a töltés
testébe. Újszerű eljárás
a fa szádpalló helyett
az úgynevezett Pátia
vaslemez. Ezeket légka-
lapáccsal verik le he-
lyükre. Jó megelőző
módszer a töltés víz fe-
lőli oldalára terített és
homokzsákakkal rögzít-
ett műanyag fólia.

● Lehet-e védekezni a töltés megcsúszá- sa ellen?

Ellensúlyként a men-
tett műanyag fólia.
kokat helyeznek el, s
ezzel megtámasztják, tö-
mörítik a töltés anya-
gát, de egyúttal szivár-
gót is alkotnak vele,
mert a vizet nem fojtja
be a töltés testébe.

● Mit lehet tenni, ha az árvíz magasabb- nak ígérkezik, mint a gát koronája?

Ideiglenes, gyorsan
készülő, úgynevezett
nyúlógáttal magasítják
fel őket. Ehhez földet,
deszkát, s más egyebek
mellett szintén homok-
zsákot használnak fel,
amit a töltés tetején, a
víz felőli oldalon he-
lyeznek el.